

2022/2051(INL)

6.12.2022

KANTA TARKISTUKSINA

naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnalta

perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnalle

Euroopan parlamentin ehdotuksiin perussopimusten muuttamiseksi
(2022/2051(INL))

naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan puolesta Lina Gálvez
Muñoz (valmistelija)

PA_NonLegPosition

TARKISTUKSET

Naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunta esittää asiasta vastaavalle perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnalle seuraavat tarkistukset:

Tarkistus 1

Päätöslauselmaesitys Johdanto-osan A a kappale (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

A a. ottaa huomioon, että unionin on turvattava naisten oikeudet ja sukupuolten tasa-arvoa koskevat saavutukset tietyissä jäsenvaltioissa ja maailmanlaajuisesti havaituilta erilaisilta pyrkimyksiltä heikentää kyseisiä oikeuksia niin, että se sisällyttää ne kaikkiin unionin oikeussäntöihin, muun muassa muuttamalla unionin perussopimuksia ja Euroopan unionin perusoikeuskirjaa siten, että perusoikeuksien käyttö taataan kaikille täysimääräisesti ja naisten oikeudet vahvistetaan unionin alueella; katsoo, että tässä olisi keskityttävä muun muassa seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia koskevien palvelujen vapaaseen, tietoon perustuvaan, yleiseen ja täysimääräiseen saatavuuteen, mukaan lukien turvallinen ja laillinen raskaudenkeskeytys, sekä naisten täysimääräiseen osallistumiseen työmarkkinoille antamalla tehokkaat takeet äitiysvapaasta, tasa-arvoisesta vanhempainvapaasta, palkallisesta ja ei-siirrettävissä olevasta vanhempainvapaasta, joustavasta työajasta ja etätömahdollisuuksista, työpaikan yhteydessä olevista lastenhoitopalveluista, hoivapalveluista ja samanarvoisesta työstä maksettavasta samasta palkasta Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toisen ja kolmannen periaatteen mukaisesti;

Tarkistus 2

Päätöslauselmaesitys Johdanto-osan B a kappale (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

B a. katsoo, että olisi vahvistettava ”oikeus terveyteen” takaamalla kaikille eurooppalaisille yhtäläinen ja yleinen mahdollisuus saada kohtuuhintaista, ehkäisevää, parantavaa ja laadukasta terveydenhoitoa; katsoo, että terveydenhuoltojärjestelmiemme muutosjoustavuutta ja laatua olisi parannettava ja että olisi perustettava Euroopan terveysunioni; katsoo, että ihmisten terveyden suojelu ja parantaminen, seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet mukaan lukien, olisi lisättävä unionin ja jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan;

Tarkistus 3

Päätöslauselmaesitys Johdanto-osan C a kappale (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

C a. ottaa huomioon, että sukupuolistuneen väkivallan torjuminen on sukupuolten tasa-arvoa koskevan unionin strategian ja unionin ulkoisen toiminnan keskeinen painopiste; ottaa huomioon, että rikollisuudessa tapahtuneen kehityksen vuoksi sukupuolistunut väkivalta on nyt lisättävä luetteloon SEUT:n 83 artiklan 1 kohdassa määrätystä erityisen vakavan ja rajatylittävän rikollisuuden aloista, jotta Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat säätää rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevista vähimmäissäännöistä tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen;

Tarkistus 4

Päätöslauselmaesitys Johdanto-osan D a kappale (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

D a. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjassa vahvistetaan unionissa asuvien ihmisten tärkeimmät perusoikeudet ja -vapaudet; ottaa huomioon, että seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet, mukaan lukien oikeus turvalliseen ja lailliseen raskaudenkeskeytykseen, ovat perusoikeuksia, jotka on suojattu ihmisoikeuksina kansainvälisessä ja eurooppalaisessa ihmisoikeuksia koskevassa oikeudessa, ja katsoo, että nämä oikeudet on turvattava ja niitä on vahvistettava unionin primaarioikeudessa; ottaa huomioon, että oikeus raskaudenkeskeytykseen olisi otettava perusoikeuskirjaan lisäämällä se unionin ja jäsenvaltioiden jaettuna toimivaltana perusoikeuskirjan 35 artiklaan, jossa taataan terveyttä koskevien oikeuksien suojeleminen ja parantaminen, ja neuvostolle olisi esitettävä ehdotus perusoikeuskirjan muuttamisesta tämän mukaisesti, koska kyseinen oikeus vaikuttaa suoraan perusoikeuskirjassa tunnustettujen oikeuksien, joihin kuuluvat ihmisarvo, yksilön itsemääräämisoikeus, tasa-arvo ja henkilökohtainen koskemattomuus, käyttämiseen tehokkaasti;

Tarkistus 5

Päätöslauselmaesitys Johdanto-osan E a kappale (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

E a. ottaa huomioon, että sukupuolten

tasa-arvon valtavirtaistaminen ja sukupuolittietoinen budjetointi ovat maailmanlaajuisesti tunnustettuja strategioita ja välineitä sukupuolten tasa-arvon saavuttamiseksi, koska niillä varmistetaan sukupuolinäkökulman huomioon ottaminen lainsäädännön, politiikkatoimien, ohjelmien ja toimenpiteiden suunnittelussa, täytäntöönpanossa ja arvioinnissa toimintapoliittisen syklin kaikissa vaiheissa; ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen ja sukupuolittetoisen budjetoinnin täytäntöönpano politiikan aloilla ja toimielimissä unionin ja jäsenvaltioiden tasolla on yhä hajanaista; katsoo, että sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen pitäisi olla perusoikeuskirjassa vahvistettu monialainen periaate;

Tarkistus 6

Päätöslauselmaesitys Johdanto-osan F a kappale (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

F a. ottaa huomioon, että unionin ja jäsenvaltioiden finanssi- ja budjettipolitiikan ei pitäisi vahvistaa olemassa olevia sukupuolten välisiä eroja, kuten sukupuolten palkkaeroa, eikä hankaloittaa naisten pääsyä työmarkkinoille, pysymistä työmarkkinoilla ja paluuta sinne; ottaa huomioon, että konferenssin pitäisi perussopimusten tarkistamisen yhteydessä valtavirtaistaa sukupuolten tasa-arvo talous- ja sosiaalipoliittisessa ohjausjärjestelmään köyhyyden, sosiaalisen syrjäytymisen ja syrjinnän torjumiseksi sekä naisten ja miesten tasa-arvon edistämiseksi, kuten SEU:n 3 artiklan 3 kohdassa määrätään; ottaa huomioon, että eriarvoisuus vaikuttaa erityisesti naisiin heidän kaikessa

moninaisuudessaan ja se lisääntyy unionissa päivä päivältä; ottaa huomioon, että veroja ja maksuja koskevista määräyksistä annettua SEUT:n 110–113 artiklaa sekä varainhoitoa koskevista määräyksistä annettua SEUT:n kuudennen osan II osastoa olisi sovellettava SEUT:n 8 artiklassa ja perusoikeuskirjan 23 artiklassa vahvistetun naisten ja miesten välisen tasa-arvon perusperiaatteen mukaisesti, ja toteaa, että perussopimusten monialainen tavoite on poistaa kokonaan sukupuoleen perustuva syrjintä kaikista poliitikoista;

Tarkistus 7

Päätöslauselmaesitys Johdanto-osan G a kappale (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

G a. katsoo, että perussopimusten ja perusoikeuskirjan tasa-arvomääräysten täysimääräinen täytäntöönpano ja syrjinnän torjuminen kaikilla aloilla edellyttää, että lainsäätäjillä ja päätöksentekijöillä on käytettävissään tasa-arvon kannalta olennaiset tiedot, joihin kuuluvat sukupuolen, rodun ja etnisen alkuperän, seksuaalisen suuntautumisen ja seksuaali-identiteetin mukaan eriteltyt tiedot, jotta he voivat ymmärtää, tuoda esiin ja torjua syrjinnän kaikkia muotoja ja ulottuvuuksia intersektionaalinen ja institutionaalinen syrjintä mukaan lukien; katsoo, että komission ja jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet sellaisten luotettavien ja vertailukelpoisten tietojen keräämiseksi, joiden avulla voidaan edistää sukupuolten tasa-arvoa koskevaa unionin strategiaa, noudattaen samalla täysimääräisesti tietosuojaa ja perusoikeuksia koskevia unionin periaatteita ja normeja;

Tarkistus 8

Päätöslauselmaesitys Johdanto-osan H a kappale (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

H a. ottaa huomioon, että Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi vahvisti kansalaisten arvostavan sitä, että valta-asemissa ja missä tahansa ammateissa on naisia, sekä heidän panostaan niissä; katsoo, että unionin toimielinten ja muiden elinten pitäisi ottaa tämä näkemys täysimääräisesti huomioon ja antaa esimerkki pyrkimällä tasapainoiseen sukupuolijakaumaan, varmistamalla monimuotoisuus ja pyrkimällä sukupuolten tasapuoliseen edustukseen omassa kokoonpanossaan;

Tarkistus 9

Päätöslauselmaesitys Johdanto-osan I a kappale (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

I a. ottaa huomioon, että Euroopan tulevaisuutta käsittelevä konferenssi vahvisti kansalaisten kiinnostuksen ja tuen sukupuolten tasa-arvoa kohtaan, kun siellä painotettiin naisten yrittäjyyttä ja liiketoimintaympäristöä sekä naisia STEM-aineissa;

Tarkistus 10

Päätöslauselmaesitys 1 kohta – a alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

- 1) Muutetaan Euroopan unionista tehty sopimus seuraavasti:*
 - a) korvataan 2 artiklan toinen virke*

seuraavasti:

”Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä sukupuolten tasa-arvo.”

Tarkistus 11

Päätöslauselmaesitys 1 kohta – b alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

1. Muutetaan Euroopan unionista tehty sopimus seuraavasti:

b) korvataan 3 artiklan 3 kohdan toinen alakohta seuraavasti:

”Unioni torjuu sosiaalista syrjäytymistä ja syrjintää sekä edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta ja sosiaalista suojelua, sukupuolten tasa-arvoa, sukupolvien välistä yhteisvastuuta ja lapsen oikeuksien suojelua. Edellä mainittuihin tavoitteisiin pyritään oikeudenmukaisen sosiaali- ja talouspoliittisen ohjausjärjestelmän käsitteen puitteissa siten, että tavoitteena on vähentää eriarvoisuutta ja saavuttaa sukupuolten tasa-arvo. Sukupuolten tasa-arvon saavuttaminen edellyttää, että sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista sovelletaan monialaisena periaatteena unionin sekundaarilainsäädännön laatimisessa ja täytäntöönpanossa.”

Tarkistus 12

Päätöslauselmaesitys 1 kohta – c alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

1. Muutetaan Euroopan unionista tehty sopimus seuraavasti:

c) *lisätään 13 artiklaan kohta seuraavasti:*

”5. Unionin toimielinten sekä niiden perustamien hallintoelinten ja neuvoo-antavien elinten kokoonpano on sukupuolijakaumaltaan tasapainoinen, sillä varmistetaan monimuotoisuus ja pyritään sukupuolten tasapuoliseen edustukseen.”

Tarkistus 13

Päätöslauselmaesitys 1 kohta – d alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

1. *Muutetaan Euroopan unionista tehty sopimus seuraavasti:*

d) *korvataan 21 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti:*

”1. Unionin toiminta kansainvälisellä tasolla perustuu sen perustamisen, kehittämisen ja laajentumisen johtoajatuksena oleviin periaatteisiin, joita unioni pyrkii edistämään muualla maailmassa: demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien yleismaailmallisuus ja jakamattomuus, ihmisarvon kunnioittaminen, tasa-arvo, mukaan lukien sukupuolten tasa-arvo, ja yhteisvastuu sekä Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan periaatteiden ja kansainvälisen oikeuden noudattaminen.”

Tarkistus 14

Päätöslauselmaesitys 2 kohta – a alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

2. *Muutetaan Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus seuraavasti:*

a) korvataan 4 artiklan 2 kohdan k alakohta seuraavasti:

”k) kansanterveyteen liittyvät yhteiset turvallisuuskysymykset, ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin suojelu ja parantaminen, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien yleinen ja täysimääräinen saatavuus erityisesti muttei yksinomaisesti naisille ja tytöille.”

Tarkistus 15

Päätöslauselmaesitys 2 kohta – b alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

2. *Muutetaan Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus seuraavasti:*

b) korvataan 8 artikla seuraavasti:
”8 artikla

Unioni pyrkii kaikissa toimissaan poistamaan eriarvoisuutta ja syrjintää, lisäämään monimuotoisuutta ja edistämään sukupuolten tasa-arvoa soveltamalla sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen periaatetta kaikilla politiikan aloilla sekä sukupuolitietoisien budjetoinnin periaatetta, omaksuen intersektionaalisen lähestymistavan.”

Tarkistus 16

Päätöslauselmaesitys 2 kohta – c alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

2. *Muutetaan Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus seuraavasti:*

c) korvataan 10 artikla seuraavasti:
”10 artikla

Unioni pyrkii politiikkojensa ja toimiensa määrittelyssä ja toteuttamisessa torjumaan kaiken sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin, sukupuolen ilmaisuun, seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuolitettuihin kehon piirteisiin, rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen tai ikään perustuvan ja intersektionaalisen syrjinnän.”

Tarkistus 17

Päätöslauselmaesitys 2 kohta – d alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

2. Muutetaan Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus seuraavasti:

d) korvataan 19 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun, sukupuolitettuihin kehon piirteisiin, seksuaaliseen suuntautumiseen, rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen tai ikään perustuvan syrjinnän estämiseksi ja torjumiseksi.”

Tarkistus 18

Päätöslauselmaesitys 2 kohta – e alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

2. Muutetaan Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus seuraavasti:

e) korvataan 83 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen annetuilla direktiiveillä sääittää rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevista vähimmäissäännöistä erityisen vakavan rikollisuuden alalla, joka on rajatylittävää joko rikosten luonteen tai vaikutusten johdosta tai sen vuoksi, että niiden torjuminen yhteisin perustein on erityisesti tarpeen.

Nämä rikollisuuden alat ovat terrorismi, ihmiskauppa sekä naisten ja lasten seksuaalinen hyväksikäyttö, sukupuolistunut väkivalta, laitton huumausainekauppa, laitton asekauppa, rahanpesu, lahjonta, maksuvälineiden väärentäminen, tietokonerikollisuus, verkkoväkivalta ja järjestäytyneet rikollisuus.

Rikollisuudessa tapahtuneen kehityksen perusteella Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen määrittellä muita rikollisuuden aloja, jotka täyttävät tässä kohdassa tarkoitetut edellytykset.”

Tarkistus 19

Päätöslauselmaesitys 2 kohta – f alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

2. Muutetaan Euroopan unionin

toiminnasta tehty sopimus seuraavasti:

f) korvataan 153 artiklan 1 kohdan i alakohta seuraavasti:

i) sukupuolten tasa-arvon edistäminen asioissa, jotka koskevat mahdollisuuksia työmarkkinoilla sekä kohtelua työssä;”

Tarkistus 20

Päätöslauselmaesitys 2 kohta – g alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

2. Muutetaan Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus seuraavasti:

g) korvataan 157 artikla seuraavasti:

i) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jokainen jäsenvaltio huolehtii sen periaatteen noudattamisesta, jonka mukaan kaikille työntekijöille maksetaan samasta tai samanarvoisesta työstä sama palkka syrjimättä sukupuolten tasa-arvoa edistäen.”;

ii) korvataan 2 kohdan toisen alakohdan johdantokappale seuraavasti:

”Samalla palkalla kaikille työntekijöille syrjimättä sukupuolten tasa-arvoa edistäen tarkoitetaan, että:”;

iii) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Euroopan parlamentti ja neuvosto toteuttavat tavallista lainsäätämisyjärjestystä noudattaen ja talous- ja sosiaalikomiteaa kuultuaan toimenpiteet, joilla varmistetaan tasa-arvoisten mahdollisuuksien periaatteen soveltaminen ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa työtä ja ammattia koskevissa kysymyksissä, mukaan lukien samasta tai samanarvoisesta työstä maksettavan saman palkan periaate.”;

iv) korvataan 4 kohta seuraavasti:

”4. Jotta sukupuolten täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi työelämässä, tasa-arvoisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta sellaisia erityisetuja naisille heidän kaikessa moninaisuudessaan tarjoavia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä, poistaa tai hyvittää työelämään liittyvää syrjintää tai eriarvoisuutta taikka siihen liittyviä haittoja.”;

Tarkistus 21

Päätöslauselmaesitys 2 kohta – h alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

2. Muutetaan Euroopan unionin toiminnasta tehty sopimus seuraavasti:

h) muutetaan 165 artikla seuraavasti:

i) korvataan 2 kohdan seitsemäs luetelmakohta seuraavasti:

”– kehittämään urheilun eurooppalaista ulottuvuutta edistämällä urheilukilpailujen rehellisyyttä ja avoimuutta sekä urheilusta vastaavien järjestöjen välistä yhteistyötä samoin kuin suojelemalla kaikkia sukupuolia edustavien urheilijoiden, erityisesti kaikkein nuorimpien urheilijoiden, fyysistä ja henkistä koskemattomuutta.”

Tarkistus 22

Päätöslauselmaesitys 2 kohta – i alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

i) korvataan julistus Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 8

artiklasta (nro 19) seuraavasti:

”Konferenssi on yhtä mieltä siitä, että osana yleistä pyrkimystään poistaa sukupuolten eriarvoisuutta ja syrjintää unioni pitää tavoitteenaan eri politiikoissaan estää ja torjua kaikenlaista sukupuolistunutta väkivaltaa, perheväkivalta mukaan lukien. Se on yhtä mieltä siitä, että jäsenvaltioiden olisi toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tällaisten rikosten estämiseksi ja niistä rankaisemiseksi sekä tuen, suojelun ja vahingonkorvauksen tarjoamiseksi kaikille uhreille, ottaen huomioon sukupuolistunutta väkivaltaa koskevan näkemyksen.”

Tarkistus 23

Päätöslauselmaesitys 3 kohta – a alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

3. Muutetaan Euroopan unionin perusoikeuskirja seuraavasti:

a) muutetaan 3 artiklan otsikko seuraavasti:

”Oikeus henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja ruumiilliseen itsemääräämisoikeuteen”;

b) lisätään 3 artiklaan kohta seuraavasti:

”3. Jokaisella on oikeus ruumiilliseen itsemääräämisoikeuteen ja oikeus vapaaseen, tietoon perustuvaan, täysimääräiseen ja yleiseen seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien sekä kaikkien niihin liittyvien terveydenhuoltopalvelujen saatavuuteen ilman syrjintää, mukaan lukien mahdollisuus turvalliseen ja lailliseen raskaudenkeskeytykseen.”;

Tarkistus 24

Päätöslauselmaesitys 3 kohta – b alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

3. Muutetaan perusoikeuskirja seuraavasti:

b) Korvataan 21 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Kielletään kaikenlainen syrjintä, joka perustuu sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun, sukupuolitettuihin kehon piirteisiin, seksuaaliseen suuntautumiseen, rotuun, ihonväriin, etniseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, geneettisiin ominaisuuksiin, kieleen, uskontoon tai vakaumukseen, poliittisiin tai muihin mielipiteisiin, kansalliseen vähemmistöön kuulumiseen, varallisuuteen, syntyperään, vammaisuuteen, ikään tai mihin tahansa syrjinnän risteävään muotoon tai muuhun sellaiseen seikkaan.”

Tarkistus 25

Päätöslauselmaesitys 3 kohta – c alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

3. Muutetaan perusoikeuskirja seuraavasti:

c) korvataan 23 artikla seuraavasti:

”23 artikla

Sukupuolten tasa-arvo

Sukupuolten tasa-arvo on varmistettava kaikilla aloilla ja yhteiskunnan osaluilla.

Sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista sovelletaan monialaisena periaatteena unionin

sekundaarilainsäädännön laatimisessa ja täytäntöönpanossa, eikä se estä pitämästä voimassa tai toteuttamasta toimenpiteitä, jotka tarjoavat erityisetuja naisille heidän kaikessa moninaisuudessaan.”

Tarkistus 26

Päätöslauselmaesitys 3 kohta – d alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

3. Muutetaan perusoikeuskirja seuraavasti:

d) lisätään artikla seuraavasti:

”23 a artikla

Oikeus seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien saatavuuteen

Jokaisella on oikeus ruumiilliseen itsemääräämisoikeuteen ja oikeus vapaaseen, tietoon perustuvaan, täysimääräiseen ja yleiseen seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien sekä kaikkien niihin liittyvien terveydenhuoltopalvelujen saatavuuteen ilman syrjintää, mukaan lukien mahdollisuus turvalliseen ja lailliseen raskaudenkeskeytykseen.”

Tarkistus 27

Päätöslauselmaesitys 3 kohta – e alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

3. Muutetaan perusoikeuskirja seuraavasti:

e) korvataan 33 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Jotta voidaan sovittaa yhteen perhe-, yksityis- ja työelämä sekä edistää hoivavastuun tasapuolista jakamista

miesten ja naisten välillä sukupuolten välisten ansiotulo- ja palkkaerojen poistamiseksi, jokaisella on oikeus suojaan irtisanomiselta äitiyteen, isyyteen tai hoivaan liittyvän syyn vuoksi ja oikeus tasapuolisiin palkallisiin äitiys-, isyys- ja hoitovapaisiin sekä muihin joustaviin työjärjestelyihin.”;

Tarkistus 28

Päätöslauselmaesitys 3 kohta – f alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

3. Muutetaan perusoikeuskirja seuraavasti:

**f) korvataan 35 artikla seuraavasti:
”35 artikla**

Terveys, hyvinvointi ja hoiva

Terveys on ymmärrettävä täydellisen ruumiillisen, henkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tilaksi eikä ainoastaan taudin tai raihnaisuuden puuttumiseksi.

Jokaisella on oikeus saada laadukasta, saavutettavaa, saatavilla olevaa ja kohtuuhintaista hoitoa, ehkäisevää terveydenhoitoa ja sairaanhoitoa. Varmistetaan ihmisten terveyden korkeatasoinen suojelu, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet.”

Tarkistus 29

Päätöslauselmaesitys 3 kohta – g alakohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys

Tarkistus

3. Muutetaan perusoikeuskirja seuraavasti:

g) korvataan 51 artiklan 1 kohta

seuraavasti:

”1. Tämän perusoikeuskirjan määräykset koskevat unionin toimielimiä ja elimiä toissijaisuusperiaatteen mukaisesti sekä jäsenvaltioita. Tämän vuoksi ne kunnioittavat tämän perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia, noudattavat sen sisältämiä periaatteita ja edistävät niiden soveltamista kukin toimivaltansa mukaisesti.”

